

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok és közs. előjárónak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltenek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki n t
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések inézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M kir. postatakarék és Clearing számla 10,499. sz.

Deák Ferenc emlékezete.

A dicsőség, a hála oltárán ismét áldozati tömjén füstölög. A nemzeti kegyelet megköti az ő halhatatlan szellemének babérkoszoruját, amely örökké virul és nem hervad el sohasem.

Immár száz éve annak, hogy az isteni kegy egy Deák Ferencel ajándékozta meg hazánkat. Ő volt az, aki kivezetett bennünket a rabságból.

Ádáz gyűlölködés, elnyomatás uralta ezt az országot, verte bilincsbé népünket.

A tulnyomó erő, a hatalmasok szövetsége leigázta, összetörte minden porcikánkat, kezdték a vérünket szívni s arra igyekeztek, csak az volt még hátra, hogy egyszer és mindenkorra megsemmisítsék azt az évezredes alkotást, melyen nemzeti létünk nyugoszik: alkotmányunkat.

Szomorú idők, gyászos napok!

Siralomvölgy volt ez az ország, amelyből kihalt az élet, a napsugár, a dal; ahol mint egy óriási sir előtt egy hatalmas törzs elsanjargatott, meggyötört sarja állott egy maroknyi nép, siratva az elveszett, eltemetett jogot, törvényt, igazságot. Igen, csak ez a három kerék botlott ki nemzetünk gépezetéből — és szétesett az egész óramű; ettől a három kincsünktől is kifosztottak, mert béklyóban volt a kezünk, elnyomatva, lenyűgözve szabadságunk és nem volt erőnk letiporhatni elleneinket.

Végig jártuk a Kálváriát, a cudar igazságtalanságok kinjait; fölállították a kereszt-fát, hogy megfeszítsenek, hogy az élet utolsó löktetését is kiöljék belőlünk. És mi történt akkor? A magyarok Istene előbb izzó, pusztító haraggal üzte el a vércse fajzatot, aztán elküldte nagy szellemét, hogy fényt csaljon az éjszakába és lecsendesítse a vihartól megdagadt lelkeket.

Oh! magasztos isteni kegy, amely nem engedted, hogy prédára jussanak fiaid, amely megakadályozta, hogy századok alkotása egy pillanat alatt füstbe menjen.

A megsemmisülés veszélyében forogva vigasztalan, könnyező szemekkel néztünk a távol messzeségbe. A komor éjszakában csak itt-ott pislogott a reménynek egy-egy gyöngye fényű mécsese.

Mégis virradt, megjött a várva-várt hajnal!

Nyomában szertefoszlott a bűnös éj ködfátyola, szokatlan fénye bearanyozta azt a völgyet, ahol újra kezdett éledni a nemzeti érzés, a magyar önérték, a magyar szabadság!

Ezt a hajnalt Deák Ferenc varázsolta elő.

Az ő működésével nemzeti életünknek egy új fejezete kezdődik. Ő értette meg a királylyal, hogy e népnek joga van alkotmányához, mert az vele nőtt föl és első csiráit fölkelte akkor, amikor a nemzet még bölcsőjében ringott. Ez a lelke, ez az

alapföltétele lételünknek, mert inkább veszünk ezzel a halált, mint nélkül az életet.

Deák Ferenc felirati javaslata bevilágította egész életünket, jogos harcunkat; minden egyes mondata egy-egy vasoszlop, amelyre a kiegyezés művét helyezte.

Hogy mi lett az eredménye nagy küldetésének, azt mindenki tudja.

A király békejobbot nyújtott nemzetének, fiainak; feledve lett viszály, ádáz tusa, tisztázva minden félreértés és a király szeretve népét, a nép hódolva királynak évtizedeken át zavartalan békés együttműködésben folytatták áldásos munkájukat. Egy emberi agy óriási alkotása volt ez, mert könnyebb a kedélyeket lázba hozni, mint elkeseredett küzdelemre rávetni a békeség, a feledés fátyolát.

És ezért tartozunk halálával a mi nagy szellemünknek: Deák Ferencnek. Ezért nem feledkezhet meg az újabb nemzedék, mely a szabadság levegőjében élvezte és élvezzi még mindig a nagy elme nagyszerű művét, amely akadálytalanul fejleszthette a magyar kulturát, arról a férfuról, aki szabad fejlődésünk alapkövét rakta le.

Deák Ferenc emlékezete beragyogja egész ujabbkori történelmünket és a mikor most születésének századik évfordulóját ünnepeljük, csak mulaszthatatlan kötelességet teljesítünk, oly kötelességet, melyet örökre kell hagynunk fiainkra és unokáinkra, hogy ők is hódoljanak Deák emlékezetének.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Emlék-beszéd.

(Udvarhelyvármegye törvényhatóságának folyó évi október 17-én tartott diszközgyűlésén elmondotta Soó Gáspár, r. kath. főgimn. igazg., tvh. biz. tag.)

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!

Az igazi hazafias érdemnek elismerése, a nemzet nagyjai iránt való hálás kegyeletnek kifejezése egy egyesek, mint testületek részéről: a kötelességtudásnak és hazaszeretnek mélyesége bő forrása. Önmagát is megtiszteli, ki hazafias kötelességeit teljesíti, úgy egyes ember, mint testület, de mások tiszteletét és elismerését is biztosítja. Ebből az elvből kiindulva, főispán ur ő méltóságának és az igen tisztelt alispán urnak megkeresése alapján és megbízásából bátorodom gyenge szavamat felemelni tek. törvényhatósági közgyűlés, hogy a magyar nemzet világtörténelmi nagy alakjának, kit nemzetének rajongó tisztelete már életében a »haza bölcsé«-nek címével ékesített fel: Deák Ferencnek, születése százéves évfordulója alkalmával világító mécses gyújtani megkísérlejem, hogy ezt tegyük oda a nemzeti kegyelet oltárára, hová ezelőtt egy évvel a hazafias és lelkes magyar társadalom egy másikat helyezett el, Kossuth Lajos emlékezetére. Helyezzük oda ezt is a magyar nemzet jószágos szívébe, hadd melegítse azt a kettő együtt, hadd világítson a magyar nép mély és józan értelmének a kettő együtt, hadd mutasson utat a törekvésnek a kettő együtt: a nemzeti önállóság és állami életünk

függetlenségének védelmezésében és biztosításában.

Tek. törvényhatósági közgyűlés! Közismert tény, hogy hazánk küzdelme állami önállóságáért és függetlenségéért már a királyság intézménye megalapításának 41. évében kezdetét veszi, midőn a német hübriség ellen védekezni kellett; a küzdelem megszakításokkal többször ismétlődik, azonban 1526. után állandósul. Állandósul, amidőn őseink a szent koronát a Habsburgoknak adják át alkotmányos jogainak teljes kikötése mellett. Ettől az időtől kezdve oly ellentét fejlődött ki politikai viszonyaink elmélete és gyakorlata közt, amely szükségkép folytonos viszálykodásnak vált forrásává. Ugyanis I. Ferdinánd uralkodása óta az uralkodó székelyén felállított kormányhatóságok állandóan az alkotmányos élet feltételeinek megnyirbálására törekedtek, igen sok közjogi és magánjogi sérelmet követtek el és hazánk nemzetközi viszonyát is megakarták változtatni. Törekvésük volt az egy uralkodó alatt álló különböző jogszakkal bíró, különböző történelmi fejlődésen átment államokat és népeket egységes, a történelmi hagyományokkal szakító, ezek életérdekeit tekintve nem vevő államéletbe tömöríteni. Ezen terv keresztül vitele előtt a gát Magyarország alkotmánya volt, melyet az uralkodók koronázási diplomája, ünnepélyes kétoldalu szerződések és szentesített törvények, olykor az öszszecsapást, az erők mérkőzését követő békekötések mind jobban körülzáncoltak. Bármily erőnyom és szívósan küzdött az ország az idegen szellemű központi hatóságok törvénytelen és alkotmányellenes beavatkozása ellen, e beavatkozás tényleg folyvást ránehezült az összes magyar közvi-

szonyokra; nem egyszer sikerült alkotmányunkat konfiskálni és így a tényleges viszonyok egész sorozata állott elő, mely ellentétben volt közjogi állásunkkal. Bármiként alakultak is a törvényes elmélettel szemben közviszonyaink a XIX. századig, a nemzet az alkotmányos jogokból nem adott fel semmit, sőt a formákból is sikerült legalább annyit megtartani, mennyi elég volt a központosítás megakadályozására.

Eközben Európa többi áliamaiban is megindult és mindjobban erősödött az alkotmányos élet után való vágy és az eszmék fejlődését megakasztani már erővel sem lehetett sehoh. Nem tudott ezzel megküzdeni még Napoleon óriási ereje sem, sőt a szent szövetség összes fegyverei sem voltak képesek a népek alkotmányos mozgalmát elfojtani; a nemzetek szép reményei megvalósulást követeltek.

Megvalósulni látszott a magyar nép reménye is, midőn I. Ferenc királyunk 1825-ben egy leiratában királyi szavát adta, hogy ezentul az országot mindenben alkotmányos szellem és elvek szerint igazgattatja.

Ezzel kezdődik alkotmányos életünk szép reményekre jogosító átalakításának korszaka, melyben nemsokára a nemzet egyik vezérévé, régi jogainak tántoríthatlan őrévé Deák Ferenc lesz, Zalamegye követe.

Régi alkotmányunkat, inkább a nemesség kiváltságát visszaállítja az 1825—27. országgyűlés és fejedelmi szóval, továbbá szentesített törvényvel újabbán biztosítja, azonban ez még nem elégti ki az egész nemzetet. Az új eszmék, melyek felszabad alatt Európát átalakították, nálunk is termékeny talajra találnak s Széchenyi István gróf

A hét története.

(A válság. — Katonai program. — A belga király bécsi útja. — II. Viktor Emánuel Párisban. — A cár nem megy Olaszországba. Rákóczi-ünnepély. — Deák-ünnepély. — Ujabb poszkiszi. — Az egyetemi ifjak Szegeden. — Rajongás az aszszonyokért.)

A válság még mindig nem mult el. Tiszta István gróf nem lesz magyar miniszterelnök, legalább egyelőre nem. S bár őt tekintik az ügynevezett erős kéz politikájának előharcosának, azaz, hogy miniszterelnöksége kombináción kívül esik, vagy csak elhalasztatik, korántsem lehet következtetni, hogy az erősebb eszközökkel való kormányzás terve elejtetett. Lukács László lépett most előtérbe, mint miniszterelnök jelölt. Noha már egyszer vonakodott az erre való megbízatást elfogadni, most mégis azt hiszik, hogy vállalkozni fog a nehéz és háládatlan szerepre. Sokat kolportálják Khuen-Héderváry grófnak azt a nyilatkozatát, hogy Lukács csak „pacemaker” lesz egy másnak, míbél világos, hogy a mostani pénzügyminiszter csak addig akar a kormány élén maradni, míg némi rend áll be és nyugodtabb viszonyok közt egy állandó jellegű miniszterium veheti át az ügyek vezetését.

Örvendtes eseménye a szabadelvű pártnak, hogy a kilences bizottság a katonai programra nézve elvi megegyezésre jutott. Hogy milyen megegyezésre, azt még nem tudjuk. Félünk, hogy mire a forum elé fog kerülni hosszas munkálkodásuk, az nem fogja kielégíteni sem az ellenzék, sem a közvéleményt, de még magát a szabadelvű pártot sem; amely utóbbi pedig épp úgy, mint a hazának békeszerető polgárai, már erősen vágyódnak azután, hogy végre nyugodtság és higgadság lépjen a folytonos izgatottság helyébe.

De nem csak a politikusok, hanem elsősorban az országunk is türelmetlenül várja, hogy végre rend legyen. A sok munka rendkívül kifárasztja. Nemesak a magyar viszonyok bonyolultsága okoz a királynak fejtörést, hanem az osztrák herce-hurcák is. A mellett még rá kell érnie, hogy fejedelmi vendégeket is fogadjon. Az angol, német és az orosz fejedelmek látogatásai után most Lipót belga királyt kell fogadni. Tudvalevőleg Stefánia trónörökösnek Lónyay gróffal történt házassága következtében némi feszültség volt tapasztalható a magyar-osztrák és a belga udvarok között. Ezt a feszültséget enyhíteni célja egyrészt Lipót belga király látogatásának, melynek egyébként politikai célzata is lehet. Belgium művét a Kongó állam kezelését illetően, világszerte megtámadták. Lipót király most Bécsben miniszterekkel és diplomatákkal akar érintkezni, hogy a terjesztett rossz híreket megcáfolja. Beszélnek, hogy ez alkalommal leányával Lónyay Stefánia grófi-

irataiban rendszeres kifejezésre jutnak. Már igen sokan nem elégednek meg az országgyűlési bizottság reform munkálataival, hanem követelik birtokrendszerünk és magánjogunk átalakítását, sürgetik az elkopott félig-meddig feudális, félig-meddig alkotmányos szövevényhöz hazánkban kiemelését. Ezek az ily gondolkozású államférfiak a reformpártot alkotják azokkal szemben, a kik a régi, megszokott kiváltságot biztosító alkotmány mellé sorakoznak. A reform-párt törzskarában találkoznak Deák Ferencel, ki fiatalsága mellett is önzetlen, egyenes jellemével, elméjének bölcsességével, lelkiének nagyságával és szavának meggyőző erejével meghódítja korosabb és az országgyűlésen látszólag otthonosabb kartársait.

Deák Ferenc a tudásnak gazdag tárházával lépett 1833-ban a küzdőterre. Az új eszméket, melyeknek szolgálatába szegődött, nem Széchenyi irataiból ismerte, hanem már előbb, tanulmányozta a német irodalom kiválóbb termékeit a történeti, jogi és államtudományok terén, sőt ismerte fordításokban a jelesebb francia és angol írókat is. Ezek mellett azonban a hazai írók műveit is szorgalmasan olvasta; pozitív jogi tanulmányai voltak; történelmünkben, a köz- és magánjog terén a forrásokra visszamenő jártassága; ismerte a magyar országgyűlés előzményeit, a törvényhozásban az országos gyakorlatot. Lelkében ápolta a honszeretet legtisztább, mindig melegítő kultuszát anélkül, hogy rajongott volna a multért, mint Kölcsey, avagy oly biztatónak hitte volna a jövőt, mint Széchenyi. Az volt a meggyőződése, hogy „a magyarnak honszeretetét sem a multak lelkesítő emlékezete, sem a hűség, sem az önzés nem támogatják annyira, mint más nemzetekét”. Tovább mondja: „van az embernek keblében egy tiszta, forró érzés, mely mindazon segítség nélkül buzgón ragaszkodik a hazához; s nem tartom jó em-

néval kifog békülni, amely hirt eddig semmiféle formában nem erősítették meg.

A fejedelmi látogatások közül kitűnik az olasz királynak Párisban való időzése. A franciák nagy lelkesedéssel fogadták a rokonfajú nemzet fejét és tiszteletére az ünnepségek hosszú sorát rendezték. Ennél a megtörtént fejedelmi látogatásnál azonban sokkal érdekesebb, mert föltűnő és jellemző az elmaradt czári látogatás. A cászár, mint a lapok hetek óta hirdetik, Rómába készült. Azonban a cár Rómába való utazását elhalasztották.

Ünnepségekben a fővárosnak is volt része a héten. A vidéki Rákóczi-ünnepélyeket impozáns módon zárta be székesfővárosunk emlékünnepele. Most pedig a haza bölcsé születésének százados évfordulóját üljük meg méltó kegyelettel.

E lélekemelő mozzanatok közé is vegyülnek azonban keserűségek. Szinte feltartóztatlanul terjed a tűz az eszedi lápon. Nagyszámu közteszi meg Szegedre a körülbelül hétszáz kilométer hosszú utat. A héten indult el a lelkes csapat, s utja a fővárostól egészen nagy hazafunk szobraig valóságos diadalut volt. Mindenütt hazafias ovációban részesítették őket és zarándoklatuk igazán lélekemelő volt.

A német mégis csak — híres! Nem igen találni a magyarok között arról példát, amit most egy német lapban olvasunk. A kis híresce gloriifikálása a sárga földig lehurrogatott — anyósoknak. Ime létezik még ember (ha Magyarországon nem is), aki él-hal az anyósokért. S még az elhunyt feleségek anyósait sem bocsátja el házából. Würtenbergben lakik egy kereskedő, ki három élő anyósát és — oh szörnyűségek szörnyűsége — még azoknak három élő anyját is megtartotta háztartásában. Él még a harmadik felesége és négy felnőtt leánya. Fiu nincs a házában... Legközelebb pályadíjat fogunk kitűzni annak kiszámítására, hány nő lakik a „bolond sógor” házában...

Az osztrákok megirigyelték tőlünk a „poszkiszi” dicsőségét. Bécsből ugyanis elexpediáltak több nagy pénzeszsák között egy több millió értékű tartalmazó zsákot, amely eltűnt, mint a pára. Keresik, kutatják, de rá nem akadnak.

Az egyetemi ifjuság függetlenségi pártja tudvalevőleg elhatározta, hogy megkoszoruzza a szegedi Kossuth-szobrot s tisztelete jeléül gyalog teszi meg Szegedre a körülbelül hétszáz kilométer hosszú utat. A héten indult el a lelkes csapat, s utja a fővárostól egészen nagy hazafunk szobraig valóságos diadalut volt. Mindenütt hazafias ovációban részesítették őket és zarándoklatuk igazán lélekemelő volt.

A német mégis csak — híres! Nem igen találni a magyarok között arról példát, amit most egy német lapban olvasunk. A kis híresce gloriifikálása a sárga földig lehurrogatott — anyósoknak. Ime létezik még ember (ha Magyarországon nem is), aki él-hal az anyósokért. S még az elhunyt feleségek anyósait sem bocsátja el házából. Würtenbergben lakik egy kereskedő, ki három élő anyósát és — oh szörnyűségek szörnyűsége — még azoknak három élő anyját is megtartotta háztartásában. Él még a harmadik felesége és négy felnőtt leánya. Fiu nincs a házában... Legközelebb pályadíjat fogunk kitűzni annak kiszámítására, hány nő lakik a „bolond sógor” házában...

A gyám vagy gondnok perletétele. Perletétel a gyám vagy gondnok részéről, gyámoltja vagy gondnokoltja nevében gyámhatósági jóváhagyás nélkül, önállóan is történhetik. Ezt mondta ki a belügyminiszter 90.071—1903. sz. a. F. vármegye árvaszékehez intézett rendeletében.

bernek, nem tartom magyarnak, ki e szegény, ki e szenvedő hazát jobban nem szeretné, mint akár-mely fényes országát Európának. Ez az önzetlen szeretet, mely annál inkább ragaszkodik honához, mennél inkább elhagyottnak látja; ez a gazdag tudás, széles ismeret, melyet összegyűjtött, együttesen vezették a küzdelemben. Egyedüli vezérsilaga: kötelességérzete.

Mig Széchenyi az átutalás merész és nagy-szerű programját kitűzte, de modora és taktikája által az államférfiak nagy részét elidegenítette magától, addig Deák concilians szelleme, önzetlensége, szilárd megmaradása az egyszer kitűzött uton, meggyőző ereje, átható esze mind nagyobb tábor-t gyűjtött maga körül; több bizalmat keltett, mert minden nagyvágyás és hűség hiányzott nála, a hatalmat inkább kerülte, mint kereste. Ezzel a magatartásával az átalakulás menetének erős támaszt biztosított.

Deák hatalmas arányu működését mindjárt a követi táblán való megjelenése után megkezdte és alig merült fel kérdés a hosszú országgyűlésen, melyet ne világosított volna fel szónoklatával. Szólt a hitbizományokról, a vallásos kérdéssről, a szólásszabadságról, magyarnyelvről, stb., de legszívesebben az urbériség kérdésével foglalkozott, melyet ekkor a legégetőbb kérdésnek tartott. Kívül áll feladatunk körén, hogy az egyes kérdésekben elfoglalt álláspontját körvonalozzam s érveit felsoroljam, elég lesz kiemelni, hogy beszédjében a XVIII. század liberális és ember-szerető iránya mindenütt kidomborodik. Erre nézve egy pár sentenciáját kívánom csak bemutatni.

„Ama reform, mely a népek sorsát javítja, mint a birhatási jognak megadása, a nemességnek is érdekében áll.” „A szabadság többekkel megosztva, becsében nem vesz, sőt erejében nyer, biztonságában növekedik”, „csak ott erős a pol-

Udvarhelyvármegye Deák-ünnepélye.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága Deák Ferenc születésének századik évfordulóját rendkívüli fényvel ünnepelte meg a tegnapi napon. Kishalmágyi Hollak Arthur, vármegyénk főispánjának elnöke és a bizottsági tagok nagyszámu részvétele mellett diszközgyűlést tartott s ezt főispánunk a következő, eszmékben gazdag beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

Talán az isteni gondviselés akarata nyilvánul meg abban, hogy a jelenlegi válságos időben emlékezzünk meg a halhatatlan Deák Ferencről; fölkeresve lelki világunkban az ő nagy szellemét, hogy tőle vehessünk példát a honfiai kötelességek teljesítésében; tőle nyerhessünk sugalmazást hazafias cselekedeteink irányítására. Mert éppen most, midőn alkotmányunknak hajója zátonyra jutott, érezzük leginkább hiányát ama nagy férfunak, a haza bölcsének, kinek érenél maradandóbb dicsőséges emlékét, születésének századik évfordulója napján kegyelettel ünnepeljük.

A nemzet nagyjai iránti hálás kegyelet és lelkes megemlékezés, az utódoknak egyik legszen-tebb hazafias kötelessége. Udvarhelyvármegye tör-vényhatósági bizottságának hazafias elhatározása folytán történelmünk egy olyan nagy alakjának szentelünk ma ünnepet, kinek élete, tettei és alkotásai, hazánk és nemzetünk sorsára mindenkor jótékonyan és áldásosan folytak be és akinek honfi-erényei követendő mintaképpül szolgálnak ország-világ előtt.

Ha a nemzetek történelmébe tekintünk, azt látjuk, hogy alig van nemzet, mely szabadságáért, jogaiért többet küzdött és szenvedett, mint a magyar. E nehéz megpróbáltatások korszakaiban a Gondviselés megáldotta nemzetünket nagy férfiak-kal, kiknek sorsa mindenkor a nemzet sorsával volt egybekötve. Dicső nagy férfaink részt vettek a nemzet dicsőségében és szenvedéseiben.

Történelmi nagy alakjaink közül többben voltak hősei a tragédiának, mint a nemzeti ügy diadalának. És valahányszor a vezérférfiakban hiány-zott a bölcs előrelátás; vagy a nemzetben nem volt meg a kitűzött céleért teljes erővel való együttműködés és egyetértés: — a küzdelem si-kertelen volt és győzelem helyett szenvedés volt az eredmény.

Deák Ferenc nem volt a nemzet hőse, hanem a haza bölcsé. A nemzet Géniusának képviselője. Szellemi hadvezér, ki a jogfolytonosság zászlaját fennen lobogtatva, méltóságteljes hatá-rozottsággal és következetességgel tűzve ki az el-erendő nemzeti célokat, páratlan tudással és böl-cseséggel, szilárdsággal és óvatossággal vivta meg a szellemi harcot a jognak ellenállhatlan fegyve-

gári szabadság, hol minden polgár védi azt, mint köztulajdon”. „A szorgalomnak két hatalmas ru-gója van: szabadság és tulajdon. Két hatalmas ösztön ad a polgárnak lelkesedést a honvédelem-ben s a két ösztön: szabadság és tulajdon. Csak két erő köti biztosan a népet honhoz és törvény-hez s a két varázserő: szabadság és tulajdon.” „A vadnak barlangja s a madárnak fészke van, amelytől erővel is távoztat minden idegen tola-kodást, de a magyar adózó nem ura még önsa-játjának sem, ha z a z á j a b a n n e m ö r e n d e l k e z i k, mert az állam, melynek minden terhet viseli, még házi nyugalmát sem hagyja háborítat-lanul s oly vendéget szállított hozzá, ki gyakran idegen földnek gyermeke s kihez még az édes honi nyelvnek megszokott hangjai s a közös haza közös szeretetének érzelmei sem kapcsolják.” To-vább: „Élelmiről legalább gondoskodjanak, ne fosszak meg betevő falatjától azt a népet, amely az ország terheit vállal hordozza. Ez már talán csak nem ellenkezik a konstitúcióval! Mert nyo-morult konstitúció volna az, melylyel ellenkeznék t ő b b m i l l i ó l e g h a s z n o s a b b p o l g á r t á r s a i n k é l e m é r ő l g o n d o s k o d n i; s z e r e n c s é t l e n h a z a v o l n a, a m e l y n e k i n t é z m é n y e i a z t k i v á n n á k, h o g y e z e n m i l l i ó k t ű l, k i k t ű l m i n d e n j o g o t m e g t a g a d t u n k, m o s t m é g a z é l e m t e t i s e l v e g y ű k; a z o k n a k v e g y ű k e l a z é l e m t e t, k i k n e k m i n d e n ű k, a n i r e m é g s z á m o t t a r t h a t n a k, u g y i s c s a k a z, h o g y é l h e s s e n e k a h a z á b a n, m e l y n e k t e r h e i t v i s e l i k, d e b i r t o k á b ó l k i t a g a d t a t t a k.” Még tovább: „Görögország számos istenei több mérséklettel és szerénységgel bírtak a magyar nemességnél, mert azok az erdők, vizek, rétek birtoka felett osztokodtak, míg a magyar nemes mindennek korlát-lan ura”. Mindemellét kevés sikerrel végződött a gyűlés.

(Folyt. köv.)

reivel a nemzet igazságaért; szellemi fölényének vonzó erejével egyesítette táborába a nemzet széles rétegeit, ellátván azzal a bölcs intelligenciával: „kockázta tathatunk mindent a hazáért, de a hazát kockáztatunk nem szabadd.” A szellemi harcban ellenfeleit lefegyverezve, diadalra juttatta a nemzet jogait, igazságát. Megszerezte a nemzetnek addig nélkülözött alkotmányát. Létrehozta a lelki kiengesztelődést és bizalmat a nemzet és király között. Királyt adott nemzetének és nemzetet adott királynak. Mint bölcs törvényhozó olyan alaptörvényt szerkesztett, melyen felépült az új Magyarország. Századok mulasztását pótolva hazánk és nemzetünk 3 évtized alatt a művelt és hatalmas nemzetek sorába emelkedett. A magyar fajnak sulya, tekintélye, döntő befolyása nagy arányokban gyarapodott annyira, hogy a fejlődés útján haladhat tovább.

Az a nagy férfi, az a szellemóriás, ki oly sok jót tett és alkotott hazánkért, ki a romokból építette ki nemzeti alkotmányunkat, az nem lehet elfeledve sohasem, annak emléke örökre áldva lesz „míg él nemzet e hazán.”

Leborulva e nagy szellem dicső emléke előtt, mielőtt a szót átadnám mai ünnepélyünk felkért szónokának, nem mulaszthatom el megemlékezni koronás királyunkról, ki boldogult emlékü Deák Ferencnek bölcs tanácsát meghallgatva, nemzetünket jószágos atyai szívébe befogadta és megadta, szentesítette, esküjével megerősítette és hiven megtartotta azt az alkotmányt, mely nemzeti létünket biztosítja.

A jelenlegi nehéz időkben alkotmányunknak zátonyra jutott hajója az ő jószágos intézkedésétől várja megmenekülését. De nemzetünknek is a veszély pillanatában higgadt mérséklettel kell segédkeznie, hogy a hullámok össze ne csapjanak.

Erős a hitem, él bennem a remény, hogy koronás királyunk Ő felsége nem engedi elsülyedni hajónkat. Ebben a hitben szívemből ohajtom, hogy „éljen a haza, éljen a király”

Ezzel a mai ünnepélyes közgyűlésünket, a megjelent tisztelt bizottsági tagok szívélyes üdvözlésével megnyitottam nyilvánítottam és felkérem tisztelt Soó Gáspár, törv. bizottsági tag urat, hogy emlékbeszédét elmondani sziveskedjék.

Az általános tetszéssel fogadott megnyitó után Soó Gáspár, róm. kath. főgimnáziumi igazgató törvényhatósági bizottságunk kiváló tagja lépett az emelvényre s magyar hazánk történetét felölölve, azzal kapcsolatosan remek vonásokban ecsetelte Deák Ferenc, a haza bölcsének kimagasló alakját.

Ezt a percekig tartó éljenzéssel és tapssal fogadott nagyszabású beszédet dr. Daniel Gábor, a képviselőház alelnöke, tvh. biz. tag indítványára szóról-szóra jegyzőkönyvbe iktatják és ki nyomtatva az összes bizottsági tagoknak megküldik. Ezenkívül pedig a szónoknak jegyzőkönyvi elismerő köszönetet szavaztak. A szép és tartalmas beszédet lapunk tárcarovatában közöljük.

Végül pedig dr. Damokos Andor, vármegyénk alispánja tette meg hazafias lelkes szavakkal bevezetett következő határozati javaslatát:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Az elhangzott beszédek egy sötét kor ragyogóan fényes alakjának emlékét idézték fel lelkünkben. Nem születés, vagyon és rang tették őt csillagóvá, hanem a jellemzilárság, lángoló honfium szeretet, előrelátó mély bölcsesség s ennek a csillagásnak állandóságot és éltető meleget kölcsönözött a legelső magyar embertől kezdve minden magyar ember lelkében iránta érzett bizalom és szeretet.

Unneppé kellett azért avatnunk a mai napot. S hogy érzelmeinknek kifejezése maradandó alakban is megnyilvánuljon, engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy előterjesszem a következő határozati javaslatot:

„Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága kimondja, hogy a haza bölcsének, Deák Ferencnek a haza érdekeinek megóvása, alkotmányunk sértetlen fenntartása, a trón és a nemzet közötti kölcsönös bizalom helyreállítása, a kiegyezés nagy művének létrehozása és megalkotása körül kifejtett önzellen és előrelátó bölcsességű munkálkodásáról a legmélyebben gyökerező érzelmeikkel emlékezik meg s ennek maradandó kifejezéseképpen elhatározza, hogy Deák Ferencnek hálás kegyelettel őrzött emlékét a törvényhatósági közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíti.

A lelkes éljenzéssel, általános helyesléssel fogadott javaslatot egyhangulag elfogadta a diszközgyűlés.

Majd vármegyénk főispánja megköszönte a bizottsági tagok érdeklődését s a diszközgyűlést befejezetnek jelentette ki azon megjegyzéssel, hogy 10 perc szünet után a rendes közgyűlés veendi kezdetét. Erről lapunk más helyén hozunk rövid tudósítást.

Egyházi élet.

Nyilvános köszönet és nyugtázás. A székeludvarhelyi ref. templom kijavítására a Holstein Simonné sz. Bodrogi Juliánna pótgyűjtőívén adakoztak: Illyés Miklós ny. ezredes 5 K, öz. Kiss Daniélné 3 K, öz. Tassaly Lajosné, id. Szentcs Gábor, Illyés Ferenc ny. tvsz. bír. 2—2 K, Varró Elek áll. végrehajtó, id. Bodrogi Samu, öz. Sárosi Tamásné, Kandó Mária, Csillag István, Benkő József 1—1 K, Török Ilona 10 f, összesen 21 K 10 f. — Félégyházi Antalné gyűjtőívén adakoztak: öz. Miklósi Károlyné 15 K, öz. Kassay Endréné 4 K, Z. F. 2 K, Fás Gyula 5 K, V. Z. 1 K, Varga Dezső 3 K, Szabó Árpád 5 K, Nagy Elemér 2 K, Félégyházi Antal 10 K, Gál Jenő 2 K, Fazakas József 5 K, Kónya Kálmán 2 K, összesen 56 K. — Pénztári hivatalunkhoz adtak: Baláska Károlyné 6 K. Ezen összegeket hozzáadva a már begyűlt összeghez, kitesz összesen: 1030 koronát. — Fogadják a nemesszívű adakozók keblit tanácsunk hálás köszönetét. V a j d a Ferenc ref. lelkész. K o v á c s Dániel, pénztárnok.

Külömfélék.

— **Dr Sándor Ákos**, a nagyszabasi kir. törvényszék joggyakornoka, ki a kolozsvári egyetemnek volt egyik legszorgalmasabb növendéke, a jogtudományi szigorlatot kitüntetéssel tette le s ugyancsak a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem közlebről juris doctornak is fölavatták. A jeles tehetségű ifju Sándor Gergely unitárius pap fia és így büszkén említhetjük, hogy vármegyénk szülötte.

— **Papválasztás.** A lövétei róm. kath. tekintélyes egyházközség hívei mult vasárnap igen fontos ügyben gyakorolták jogaikat. A közlebről halálozás folytán megüresedett plebánosi tisztre ejtették meg a választást. Mint értesülünk — Gáspár János kadicfalvi és Péterfy Lőrinc vágási plebánusokat, valamint Jakab Lajos csikszentmihályi címzetes alesperest választották meg és terjesztették föl Majláth püspökhöz.

— **Az udvarhelyi tanári kör** f. hó 15-én tartotta ez évi első gyűlését, melynek tárgya a jelen évi tisztújítás volt, s ez következőleg ejtett meg: Elnök: Dr Solymossy Lajos; alelnökök: Soó Gáspár és Gönczi Lajos; titkár: Nosz Gusztáv; pénztáros: Mihálovits Béla; jegyző: Nagy Elemér.

— **Vármegyénk törvényhatósági bizottsága** évi II-ik rendes közgyűlése tegnap d. e. 11 óra után vette kezdetét kishalmgyi Hollaky Arthur főispán elnöke mellett. Az idő rövidsége miatt magával a közgyűlés tárgyainak ismertetésével alaposan nem foglalkozhatunk s ezért jövő számunkban hozunk kimerítő tudósítást. Annyit azonban már most is konstatálhatunk, hogy vármegyénk törvényhatósági bizottságának alig volt mostanában ennél népesebb és szebb lefolyású közgyűlése. Az állandó választmány még a legkényesebb politikai kérdéseket is oly hazafias formába hozta tárgyalás alá, hogy azoknak lényeges tartalmához alig fért szó s így minden aggodalom nélkül nyertek az ügyek elintézését. A közgyűlés lapunk zártakor még mindig tart, mivel a tárgysorozatba összesen 370 ügy van felvéve.

— **A gazdasági egyesület** és az O. M. G. E. által rendezett gépbemutató alkalmából a vármegyei gazdasági egyesület elnöksége a következő távirattal üdvözölte Darányi Ignác m. földmívelésügyi minisztert: A székeludvarhelyi gazdasági gépbemutató alkalmából vármegyénk összegyűlt gazdaközönsége nevében üdvözölve Nagyméltóságodat, kívánjuk, hogy amint a politikai tellegek hazánk egéről elvonultak, ismert tettejével a gazdatársadalom és székel népünk

iránti jóindulatával még sokáig szolgálja földmívelésügyünk érdekeit Hollaky Artur, gazd. egyesületi elnök. A táviratra a miniszter a következő távirattal válaszolt: Fogadja Méltóságod a gépversenyre egybegyűlt tisztelt gazdaközönség nevében is őszinte köszönetemet szíves megemlékezésükért. Darányi, földmívelésügyi miniszter.

— **Családi név megmagyarosítása.** Waldmann Lajos helybeli tekintélyes fakereskedő igen szép példáját adta magyar érzelmenek s ezt ujabban azzal bizonyította be, hogy saját, valamint kiskoru gyermekei: Márton, Edit, Pali és Erzsébet családi nevét belügyminiszteri engedéllyel V a j d a-ra változtatta.

— **Színészet.** Polgár Béla szintársulata igen előnyösen mutatkozott be csütörtökön, pénteken és tegnap este közönségünk előtt. A szezon kitünően kezdődik. Különösen tegnap valósággal tódult közönségünk a „Bob herceg” előadására. Az egyes előadásokról csakis jövő számunkban hozunk bírálatot.

— **A gazdaközönség réme**, a ragadós száj- és körömfájás Kecetkifalud községben járványosan fellépett s ennek folytán a lehető legszigorubb óvintézkedéseket közigazgatási hatóságunk megtette. Mi még további eljárást is szükségesnek tartanánk, a mennyiben a járvány azonnali elfojtása valóságos vármegyei közérdek. Ohajtható volna, hogy beoltás, avagy mesterséges ragályozás által a járvány gyors lefolyását lehetővé tegyék s így azt már gyökerében elfojtsák.

— **Az áll. felsőleányiskola** Deák évfordulóját szintén magas színvonalu műsorral ünnepelte meg, amely itt következők: Himnusz, énekelte a felsőleányiskolai énekkar. Ünnepi beszédet tartott Weinberger Fanni igazgató. Deák Ferenc emlékezete, írta Tóth Kálmán. Szavalta Ráduly Irén. Deák Ferenc megtiszteltetések, írta Kerényi Frigyes. Szavalta Benedek Irén. Szabad haza, Tompa Mihálytól. Szavalta Lányi Ibolyka. Deák-sírja, írta Szász Károly. Szavalta Ferentzi Margit. Végül a Szózatot énekelte a felsőleányiskolai énekkar.

— **Adomány a vármegyei muzeumnak.** Az alapítvány meyei muzeum gyűjteményét a megelőző kimutatás óta a következő adományozók gyarapították: Kún Lajos ur 5 kötet könyvvel, Szabó András reáliskolai tanuló 2 drb régi pénzzel, Aronsohn Rezső és Solymossy Lajos reáliskolai tanulók 1—1 drb pénzzel. Nevezett adományozóknak az udvarhelymegei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok ajándékaikért. Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **A helybeli róm. kath. főleleml iskolola** is igen szép ünnepélyt tartott tegnap a következő műsorral: 1. Az iskola növendékei énekeltek megnyitól: Árpád Apánk. 2. Ezután P. György József zárdafőnök nagyon szépen ecsetelte Deák gyermekkorát, működését a társadalmi életben és buzgólkodását, melylyel a haza felvirágoztatására és a magyar haza alkotmányának megszilárdítására fordította minden tevékenységét. Végre buzditotta az ifjúságot, hogy Deák példáját követve, jó hazafiak és vallásos polgárok legyenek. Ezután a sorrend többi része a következőkép folyt le: 3. Zenglicky II. o. t. szavalta: Magyar vagyok. 4. Palanc Jenő III. o. t. szavalta: Nemzeti zászló. 5. Zakariás Ferenc szavalta: Magyar Nemes. 6. Honfi dal, énekelte az ifjúság. 7. Talpra magyar Petőfítől, szavalta: Szorger János V. o. t. 8. Deák Ferenc Ujvári Belától, szavalta: Macskási Ernő IV. oszt. tanuló.

— **A gépbemutató** biztató kilátások között nyílt meg. Az első nap látogatottsága sikerült, de a másodikat megrontotta az eső. A kiállított tárgyak közül elkelték a Ganz-gyár által kiállított benzinnemotors házi malom, a benzines locomobil; Hofherrnek egy cséplőgépe 7180 K értékben, a talajművelő eszközök közül grubberek, extirpátorok, különböző rendszerű hegyi ekék és boronák találtak vevőkre. Eladattak még szecskavágók és répavágók. Reméljük, hogyha a kiállítás célját, a bekövetkezett eső miatt teljesen nem is érthette el, amennyiben a székelység zömének látogatása, amely vasárnapra volt vármegyeszerte szervezve, elmaradt, tekintve, hogy a vármegye különböző részeibe mégis csak eljutott egy-egy jobb minőségű gazdasági eszköz, ép a kisbirtokosok kezeibe, ezek jobb munkája lassanként reá venni, a jót megbecsülni tudó többi kigazdát is, hogy bár áldozatokkal ő is megszerezze a jobbat magának,

— **Képes levelező-lapok árusítása.** A kereskedelmi miniszter legújabbán egy rendeletet adott ki a képes-levelezőlapok elárúsítása ügyében. A rendelet szerint vegyeskereskedők vagy szatósok képes-levelezőlapot csak külön iparigazolvány alapján árulhatnak. Azok a kereskedők, kik okt. hó 15-ikén túl iparigazolvány nélkül képes lapot árulnak, szigorú büntetésben fognak részesülni.

— **A némbérmentesített levelek.** A posta-teretek rendszeres kezelése érdekében a kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint f. évi november hó 1-től a bérmentesítés nélkül vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények után beszédendő portóösszegek a postai belkezelésben 1, 2, 5, 6, 10, 12, 20, 50 filléres és 1 koronás ujonnan kibocsátott s a rendes postabélyegektől különböző, füzöld színű portójegyekben jelzendeők az illető küldemény borítékán (burkolatán, keresztzalagján). A közönség csakis azon portóösszegek beszédésére tekintse a postai közegeket feljogosítottaknak, amelyek ily portójegyekben vannak kiróva; az ily jegyek nélkül követelt portó megfizetését pedig tagadja meg és a levél borítékát, illetőleg a burkolatot vagy a keresztzalagot küldje be bérmentesítetlen levélben bármely posta- és távirtdaigazgatósághoz. Ily portójegyeket a közönség részére elárúsítani vagy a közönségtől fizetéképpen elfogadni tilos.

— **Fogorvos városunkban.** Dr Kovács Géza gyakorló orvos, az összes fogorvosi teendőkhöz és fogtechnikai munkálatokhoz is elismert specialista, lakását Székelyudvarhely városba tette át a székelyvármegyei Talmácsból. Tekintve azt, hogy dr Kovács vármegyénekből (Szedes községben született és a helybeli ev. ref. kollegiumban kezdte meg tanulmányait) származik s így valódi székely emberről van szó, a legmelegebben ajánljuk közönségünk bizalmába. Lakása Székelyudvarhelyt, a Kossuth-utcaiban (Panajoth-féle ház) van.

— **Magyar és székely testvériség.** Nemcsak a bűn, hanem az örömben is osztozik egymással a magyar és székely, mert a mióta megjelent Péterfy Tamás „Góbságok” kacagtató székely történelmi kötete, azóta együtt mulatnak a derűs székely történelmi székely hazájában. A derűs jó kedvű örök életű. Hátzer példányban forog közközeen e kedves könyv. Ehhez hasonló sikerben csak a híres „Gőre bíró könyvei” részesültek Magyarországon. A „Góbságok” kapható minden nagyobb könyvkereskedésben és megrendelhető: Péterfy Tamás irónál. Budapest, IX. Köztelek. Ára portómentes küldéssel 1 K 40 f.

— **Helybeli képes levelező-lapok** Betegh Pál könyv-, papir-, iró- és rajzszekerkeskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. alatt igen nagy választékban kaphatók. Hazai művészek készítménye. Egészen új fülvételek: 1. Részlet a Kossuth Lajos-utczából. 2. A vasúti állomás és pályaudvara. 3. Udvarhelyvármegye közpénzháza. 4. A kir. törvényszék és járásbíróház épülete. 5. Kir. főreáliskola G. Millénáris székely emléké. 7. Róm. kath. főgimnázium. 8. A homoróalmási barlangban a vármegyei tanító-egylet által elhelyezett Erzsébet emléktábla. 9. A székely támad, székely bánja vár-rom. 10. Az állami kő- és agyagipari szakiskola épülete. 11. A Brunekben 1813-ban elesett székely katonák emléktáblája Kis szobrász képével. 12. A katonai laktanya látépe, hátterben a Csicsér és Budvár hegyekkel. 13. Székelyudvarhelyi Solymossy-féle sósfürdő hat részletben fölvetett látépe. 14. Orbán Balázs bárónak Székelykeresztúrt emelendő szobra Hargita Nándor szakiskolai igazgató terve szerint. 15. A katonai laktanya. 16. Millénáris székely emléké. — Ezeket kívül sajtó alatt vannak és közelebről megjelennek: 17. Szent-Ferenc-rendi templom a Batthyány-terrel. 18. Szent-Ferenc-rendi templom belseje a fő- és mellékoltárokkal valamint freskóival. 19. A Deák Ferenc-ter a kir. pénzügyi palotával, Mária-Valeria gyermekkerttel, Jézus-szoborral és a magastalon levő plébánia templommal. 20. Az ev. ref. templom és kollegium. 21. A vármegyei ház. 22. Székelyudvarhely város látépe három-szoros nagyságban.

— **A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.)** igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő, sőt járványkóránál, minő: a kolera és hányóhas-folyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerről jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 fillér, 1 K 40 fillér és 2 K árban

a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter-féle Horgony Liniment”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

— **Antracén író-tenta** legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székelyudvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-író és rajzszekerkeskedésében) **Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. alatt kapható** Ezen kitűnő tenta a tollból könnyen, sőt kéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás- és másoláshoz egyformán kiválóan használható. Ismét-eladónak rendkívüli kedvezmény! — Színes tentákban nagy választék!

Törvénykezés.

Esküdtszéki tárgyalások. Holnap (hétfőn) a helybeli kir. törvényszék végtárgyalási termében (11. sz. szoba) Vágási Bertalan alsósófalvi lakos, hálált okozott súlyos testisértés büntette miatti ügyében lesz az esküdtszéki tárgyalás. Holnapután (kedden) pedig Lukács Lajos máréfalvi születésű, helybeli lakos ellen gyilkosság büntette miatt és ennek atyja Lukács Bertalan, mint felbujtó ellen tartják meg az esküdtszéki főtárgyalást.

Törvényszéki főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék minapi főtárgyalásán Benedek Ferenc Jánosné zetelaki lakost hatóság elleni erőszak és becsületsértés vétségeiért 3 havi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte. Közvádó és vádlott is felebbezték. Kelemen Mózes kányádi lakost pedig súlyos testisértés büntette miatt 4 havi fogházra és 20 K pénzbüntetésre ítélte a törvényszék, míg Mihály Imre kadicfalvi lakost súlyos testisértés büntettének vádja alól a B. P. 326. §-ának 1. pontja alapján felmentette s ez ellen a közvádó felebbezett.

Szerkesztői üzenetek.

K. M. Martinsferry (Ohio állam). Az északamerikai Egyesült-Államokból lapunkhoz intézett érdekes és mindenestre tanulságos, őszinte hazafias érzéstől és valódi székely honszeretetről tanuskodó levelét közelebbi számunkban egész terjedelmében hozni fogjuk. Addig is szíves üdvözlöt!

Ü. S. Tarsafalva. A vármegyei XV. sz. szabályrendelet 14 §-a értelmében „a mely községben a közös apaállatot a törvény értelmében a község köteles beszerezni, a beszerezés és a tartás költségei az előjáróság által a z e g y e s állattulajdonosokra, a n y a á l l a t a i k s z á m a r á n y á b a n vetendők ki.” E szerint tehát minden egyes állattulajdonos tekintet nélkül állattulajdonosok — köteles a költségekhez s így a fedezetési díjakhoz hozzájárulni.

Brabant. Az „Őszi dal” gyöngé dal s az a legnagyobb baj, hogy ön szöbőség és verstechnika nélkül dall. Olvasson, tanuljon s majd azután daloljon. Ez a mi pártatlan bírálatunk.

Nyilt-tér*

— Rövid használat után nélkülözhetlen.
— Igen alkalmas utazásoknál.
— Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án.

Székely Kalodont

nélkülözhetlen
fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájjavak nem elégségesek. A foghúson mindig ujlág keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikus ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig ke- reshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” jel- lige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

Torták a legkülönbözőbb választékban is friss minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György cukrászatában** Székelyudvarhelyt, Batthyány-ter 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Ügyvédi irodának alkalmas, egy vagy két szobából álló, Székelyudvarhely város központján levő helyiséget keresek bérbevétele céljából. Cim meg- tudható e lap kiadóhivatalában.

Találmányi szabadalmak

bejelentését, védjegyek és mustrák belajstromoztatását előnyös feltételek mellett teljesíti **TAKACS GYÖZŐ** és **TARSA** elsőrendű mérnöki és hites szabadalmi ügyvivői iroda Budapestben, VII. ker. Kerepesi-u. 40. sz. a. Felvilágosításokat a nevezett iroda, valamint a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala is készséggel nyújt ugy a vármegyei, mint a vidéki érdeklődő közönségnek. Ugyancsak a fenti cég mérsékelt áron szállít saját rendszere szerint készített kitűnő fémcementet, mely vaskorlátoknak és hasonlóknak kövekben való megerősítésénél ólom, vagy kén helyett meglepő eredménnyel alkalmazható. Acetylen- és villamos világítási berendezések, kellékek nagyban és kicsiben. Költ- ségvetések, előmértek szerkesztése.

3414—903. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykeresztúri kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Krisán Sándor végrehajtónak Kristóf Sándor és neje Simó Julianna végrehajtást szenvedő elleni 22 K tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykeresztúri kir. járásbíró) területén lévő székelykeresztúri 1597. sz. tjkben A + a foglalt 1714 hr. sz. ingatlanra 1 K, 642/1, 644, 645 hr. sz. ingatlanra A + a. 320 K, 1919 hr. sz. egész ingatlanra A + a. 29 K, 5049, 5051 hr. sz. ingatlanra A + a. 11 K, 6669 hr. sz. ingatlanra A + a. 22 K, 3375, 3377 hr. sz. ingatlanra A + a. 24 K. az 1718. tjkben foglalt 641a, 641b/1, 641b/2 hr. sz. egész ingatlanra 320 K ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903. évi november hó 13. napján d. e. 9 órakor** alulirt tkvi hatóság hiv. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 11 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság tkvi hatósága.

Székelykeresztúr, 1903. augusztus hó 17.

VERES, kir. albiró.

619—1903. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX törvénycikk 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykeresztúri kir. járásbírósnak 1902. évi V. 475/1. számú végzése

következtében dr Rűth Hugó kolozsvári ügyvéd által képviselt Bergner Mór kolozsvári cég javára Felman Imre székelykereszturi lakos ellen 495 korona s járuléka erejéig 1902. évi nov. hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1295 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 3 varrógép, 80 pár cipő és többféle házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbíróóság 1903. évi V. 263/6. számú végzése folytán 244 korona 10 f tőkekövetelés ennek 1903. július hó 15-ik napjától járó 5 százalék kamatai 1/3 százalék váltódíj és eddig összesen 17 korona 10 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Székelykereszturon alperes házána leendő eszközésére 1903. évi október hó 24-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik s ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltattak, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykeresztur, 1903. okt. 4.

SZALONTAI ALBERT,
kir. bir. végrehajtó.

jának d. e. 9 órakor Oláhandrásfalva község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székelykeresztur, 1903. évi aug. 18.

VERES, kir. albiró.

K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyben végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos Pap Rozáliának a székelyudvarhelyi 273. számú tjkvben A + 1821, 1822 hr. sz. ingatlanára 62 K, az A + 3798 hr. sz. ingatlanára 35 K, a 883. sz. tjkvben A + 3066 hr. sz. ingatlanára 21 K, a szombatfalvi 133. sz. tjkvben A + 388 hr. sz. ingatl. 439 K végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos Vas Anna, Bakó József, Ágota Anna, Vas Jánosné, kisk. Vas Anna, kisk. Vass Julianna, Barkóczi Julianna, Tibád G.-né, Zakariás A., Tibád L, kisk. Tibád Gergely, Ignác, István, Emma, Irma, Ferenc, Józsefnek a székelyudvarhelyi 695. sz. tjkvben A + 1636 hr. sz. ingatlanára 30 K, az A + 1652 hr. sz. ingatlanára 25 K, az A + 1686 helyrajzi számú ingatlanára 58 korona végrehajtást szenvedőnek a székelyudvarhelyi 666. sz. sz. tjkvben A + 1408 hr. sz. ingatlanára 155 K, az A + 2708/1 hr. sz. ingatlanára 6 K, az A + 2909, 2908 hr. sz. ingatlanára 12 K, az A + 2950, 2951 hr. sz. ingatlanára 12 K, az A + 1928 hr. sz. ingatlanára 22 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi november hó 2-ik napján d. e. 9 órakor a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1903. július hó 27-én.

DR VOITH,
kir. törvényszéki egyes bíró.

Mint gyógyviz csodahatása

Kászoni Főkut.

Természetes gyógyborvíz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és díszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deak-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

6235—903, tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Udvarhelymegyei takarékpénztár végrehajthatónak Barkóczi Ferenc végrehajtást szenvedő elleni 1600

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony - Pain - Expeller

egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

3906—903 tlkvi. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Väterlándischá Baum und Wolspinerei und Veberei Achtien Gesellschaft »Dugáressá» végrehajthatónak Szőke László székelykereszturi lakos végrehajtást szenvedő elleni 258 korona 65 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a székelykereszturi kir. járásbíróóság s a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő az oláhandrásfalvi 62. sz. tjkvben foglalt 258, 269, 298, 299, 487, 540, 549, 550, 551, 597/a, 597/b, 599, 812, 845, 846, 938, 1039, 1087, 1139, 165/1 hr. sz. ingatlanokra egytömegben 793 korona, a 117. sz. tjkvben 102., 103. hr. sz. ingatlanra 254 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. november hó 24-ik nap-

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

Különböző ajándék díszművek Finom levélpapírok dobozokban.
Képes levelező-lapok!
Legfinomabb bőr- és doublett-arany díszmű-árak.
Női finom bőr kézi-táskák ..
Pénztárczák és pénzes erszények nagy választékban ..
Tollkések a legkülönbözőbb folszerelésekkel.
Női és férfi doublett-arany óra- és nyaklánczok ..

Dohány-, szivar- és szivarka-tárczák!

Hegedük és hegedü-folszerelések. Hegedü- és cziterahúrok.
Valódi chinai kézi- és diszlegyezők!
Papír- és írószer ujdonságok. Diszes teniatartók és tollszárak.
„Turul” szabadalmazott író-toll-betét.

Ugyszintén több, itt föl nem sorolt díszmű-árak, papírneműek, írópapírok és írószer készletek is olcsón, lelkiismeretes kiszolgálás mellett be vásárolhatók:

BETECH PÁL

könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésében
Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

Csuz, kösvény (rheuma)
szaggatás, derék- és hátfájás, valamint mindennemű izületi bajok ellen legbiztosabb szer a törvényesen védett

Halápi fele

RESTAURATOR

mely már rövid használat után a fájdalmat nemcsak enyhíti, de sikeresen gyógyítja. Számos orvos tanár által kipróbálva és ajánlva.

Egy tubus ára 1 korona 60 fillér.

Egyedüli raktár:
„APOSTOL” gyógyszertár
Budapest, VIII. József körút 64.

Éveken át szenvedtem rheumatikus bántalmakban. Semmiféle gyógyszer, sem lúrdó nem használt. Az én Restaurator kenőcsének köszönhetem egyedül gyógyulásomat. Fogadják ezért hálás köszönetemet és abbéli ígéretet, hogy mindenkinek, ki hasonló betegségben szenved, a legmelegebben fogom ajánlani.

Budapest, 1903. szept. 10.

Használat előtt.

Munkácsi József
Hernád-utca 30.

Használat után.

FIGYELEM!

M. t. olvasóinkat arra kérjük, hogy megrendeléseik és bevásárlásaik alkalmával a „Szekely-Udvarhely”-re hivatkozni szíveskedjenek.

Névjegyeket, meghívókat, eljegyzési kártyákat, mindenféle nyomtatványokat jutányos áron készít

BETEGH PÁL

könyvnyomdája
Szekelyudvarhelyt.

Jörgő János órás, gyári raktár: Bécs, III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olesó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan bizalmas, rászédés teljesen kizárva.

— **Órajavítási műhely.** — Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt, vagy javított óráért kezességet vállalok. — Kivonat a nagy árjegyzékből: 7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapánczióra, nickeltokban 36 órai járással 2 frt 50 kr. 8039 sz. valódi ezüst pánczelláncz 15 gr. 1 frt. 7858 sz. ezüst remontoir, duplafedelű 5 frt. 7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 súlylyal 11 frt 50 kr. 7929 sz. Jó ébresztő óra 1 frt 20 kr. Szíveskedjék nevére és házszámra 75/B. pontosan figyelni.

Kalapok és székely főkötők. Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy női kalapok díszítésével, gyermek fővegek és székely főkötők készítésével a legújabb divat szerint mérsékelt árakban eszentul is foglalkozom és szíves pártfogásáért eszedzem. Kassay Agnes, Simó János ur lakásán: Kossuth-utca 18-ik szám alatt.

Uj női divatterem!

Van szerencsénk a nagyérdemű városi és vidéki közönség becses tudomására adni, hogy Székelyudvarhelyt, Bercsai Károly ur női divatüzletének udvarán, egy a mai kor kényes igényeinek teljesen megfelelő, külön próbatereimmel bíró

női divattermet

rendeltünk be. — Elvállaljuk mindenféle női ruha készítését a legegyszerűbb fazontól a legfinomabb angol és francia divat szerint, valamint női kabátokat, gallérokat s minden a női szabáshoz tartozó munkát. — Gyászruhákat 12 óra alatt készítünk. Tapasztalatainkat Budapesten, Bécsben, valamint Magyarország nagyobb városaiban szereztük. Czégünk fiatalabb tagja mint szabász Bécsben 3 évig működött. Csinos és izléses női ruhákat a legjutányosabb áron állítunk elő. — Női divattermünkkel egyetemben szabászati tanfolyamot is nyitunk, melyre minden időszakban lehet jelentkezni. — Becses pártfogásukat kérve alázatos tisztelettel

ROÓZ TESTVÉREK,
női szabók.

Kitűnő szabás és jó munkáért kezeség vállalatik!

Uj divatos

férfi és gyermek ruhák

készítetnek a legjutányosabb árakban az őszi és téli időnyre dus választéku hazai és külföldi posztókból.

Szenkovits János utóda férfi- és női divatüzletében.

„Nines többé tyukszem!”

Ha tyukszemétől meg akar szabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható —

Denzinger-féle „VIKTÓRIA” tyukszem — ker.őcsescl.

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja — Ára tégelyenkint 1 korona 30 fillér. — 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló: —

DENZINGER ADÁM Ujvidék, Duna utca 17. szám.

Baros-féle

Peratin bajusznövesztő

az egyedüli szer, mely által még serdülő ifjak is szép, csinos bajuszt és dus szakált nyernek.

Teljesen ártalmatlan.

1 adag 2 korona 50 fillér és 4 korona.

Egyedüli készítő: BAROS GÁBOR

Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 1. szám.

Kozmetikai toalette cikkek gyára.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rum, cognac, silvorum, likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegytiszta esszenciák és kompozitciókkal házilag egy nyolczad, sőt egynegyed részben olcsóbban állithatók elő, mint készen vett árak. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. Baros Gábor Budapest, VII. Dohány-utca 1. sz. ... Esszenciák és kompozitciók gyára. ...

Schottola Ernő, Budapest.

A gumi gyártás meghonosítója Magyarországon.

Műszaki üzlet: Gyár: VI. Váci-körút 13. VI Révay-utca 16.

KÜLÖN ÁRJEJYZÉKEIM MEGJELENTEK:

Kötszerekről, sebészeti- és egészségügyi gumiarúkról, sérvkötők, haskötők, görcsérharrisnyák, belégző készülékek, vízmentes vásznak, mentőszekrények, hordágyakról stb

Mindenféle műszaki gumi árukról, gumi tömlők, lemezek, karikák, zsinórok, golyók fékek, ütközők, dugókról, valamint asbest árukról.

Kutak, szivattyúk, fecskendők, vas- és fémcsövekről. Tűzoltó-felszerelések.

Sport cikkekéről, lawn tennis, football, kerékpár gumialkatrészek, izomedzők, gumi-fürdőkádak, fürdőfőkötőkről stb.

Hygienikus, szagmentesen záró szobaklozetekről és hygienikus köpöedényekről.

Szőlészeti, pinczészeti és borgazdasági cikkekéről, mint permetezők, kénegezők, szőlőzuzók, borsajtók, borszivattyúk, gumicsövek, borszűrők, pasteurizáló, stb.

Mérlegekről.

Ne vegyen CZIMBALMOT vagy HARMONIUMOT mig

REMENYI MIHÁLY műhangszerész — legújabb képos árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király utca 44/I szám.

URANOS-KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékítőszert. — Törvényesen védve. — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő.

Olcsó és felülmulhatlan!

kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő. 1 nagy üveg 1-60 K, 1/2 üveg 1 K. Kapható mindenütt. Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói: HOCHSINGER TESTVÉREK VEGYÉSZETI GYÁRA BUDAPEST, VI., Rózsa utca 85.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1903.

Kilen
S
UDVA
ELŐFIZET
évre 2 K
papok, ga
8 K. Tani
Telefon-
Szerkeszt
M. kir. pos
A p
E
körülmé
vit z
tot tett
sági biz
kiépítés
hasznol
egy an
az eddi
nevezet
rakomá
dolog.
más fo
kinti 10
az eddi
való el
vasut r
bizonyo
el nem
megye,
ságát s
iránti é
juk ar
gyénkr
szükség
dási sz
nak aj
tünik f
zolja,
küllöm
zuzott
sebesre
ménye
A „S
(Udvarhe
17-én tar
T
az 183
rozott v
sértő k
lenzéki
mert m
rontja
végreha
Ugy v
nem eg
az élöt
dekhez
együtt
nek ta
jogokba
viszony
nak. M
meit e
ménye
a hatal
a nemz
gyavas
lehet.
Wessel
ték, a